

УДК 330.1

І. С. Крамаренко,

к. е. н., доцент кафедри фінансів та кредиту,

Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини ВНЗ "ВМУРОЛ "Україна""

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ІНВЕСТИЦІЙНО-ФІНАНСОВУ ПРИВАБЛИВІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ

I. S. Kramarenko,

Candidat of Economic Science, assistant professor of the department of finance, Mykolaiv interregional institute of human development of the High Educational Establishment Open international university of human development "Ukraine"

FACTORS OF INFLUENCE ON INVESTMENT-FINANCIAL ATTRACTIVENESS OF ENTERPRISES OF UKRAINE'S AGRO-PROVISIONAL SPHERE

У статті визначено поняття "інвестиційно-фінансова привабливість підприємства". Розкрито фактори впливу на інвестиційно-фінансову привабливість агропродовольчих підприємств України. Визначено головні фактори, що найбільш характеризують інвестиційно-фінансову привабливість сільськогосподарських підприємств.

The concept of investment-financial attractiveness of an enterprise is stated in the article. Factors of influence on investment-financial attractiveness of agro-provisional enterprises of Ukraine are shown. The main factors which characterize the investment-financial attractiveness of agroprovisional enterprises are determined.

Ключові слова: інвестиційна привабливість, інвестиційно-фінансова привабливість, фактори впливу, агропродовольчі підприємства.

Key words: investment attractiveness, investment-financial attractiveness, factors of influence, agro-provisional enterprises.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Сучасний розвиток підприємств агропродовольчої сфери України визначається рівнем інвестиційно-фінансової привабливості. Чим краще та ефективніше працює агропереробне підприємство, тим воно привабливіше для капіталовкладень. З кожним днем кількість чинників, що характеризують інвестиційно-фінансову привабливість підприємства збільшується і потенційний інвестор прискіпливіше ставиться до оцінки їх впливу. Тому, необхідно визначити вагомість кожного фактора та оцінити найбільш результативні, які розкривають інвестиційно-фінансову привабливість аграрного підприємства.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питанням інвестиційно-фінансової привабливості агропродовольчих підприємств присвячено широке коло публікацій — як вітчизняних, так і іноземних. Серед них можна виділити таких авторів: Вініченко І.І., Гриньову О.М., Гай-

дуцького А.П., Іртищеву І.О. та багато інших. Поняття "інвестиційно-фінансова привабливість" багатогранне та до кінця не визначено, що потребує подальших досліджень його сутності та уточнені його поняття, визначені факторів, які впливають на неї.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою статті є визначення та уточнення сутності поняття "інвестиційно-фінансова привабливість" та оцінки факторів впливу на неї.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У сучасній економічній науці спостерігається недостатність вивчення методичних аспектів оцінки інвестиційно-фінансової привабливості підприємств агропродовольчої сфери. Більшість авторів визнає існування зв'язку між фінансовим станом підприємства і його інвестиційною привабливістю [1; 2; 3; 4]. Інвестиційна привабливість — це економічна категорія, що характеризується не тільки стійкістю фінансового стану підприємства, рівнем його фінансових ре-

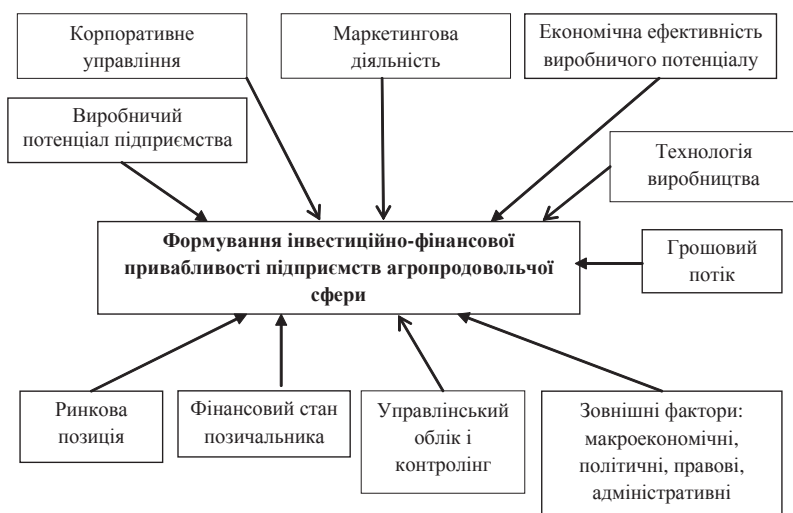

Рис. 1. Фактори впливу на інвестиційно-фінансову привабливість підприємства агропродовольчої сфери

зультатів, курсом акцій і величиною виплачуваних дивідендів, а й іміджем підприємства, конкурентоспроможністю його продукції, ступенем ризикованості вкладень [5, с. 2].

На думку О.М. Грьонової, інвестиційна привабливість підприємства — це сукупність характеристик його фінансово-господарської та управлінської діяльності, перспектив розвитку та можливості залучення інвестиційних ресурсів [6]. А в свою чергу, фінансова привабливість є невід'ємним і головним компонентом інвестиційної привабливості. Тому доцільно виокремити таке поняття, як "інвестиційно-фінансова привабливість підприємства", що найбільш точно буде розкривати особливості підприємства при залученні капіталовкладень.

Інвестиційно-фінансова привабливість агропродовольчого підприємства — це властивість, що характеризує об'єкт інвестування з можливості залучення інвестицій (як іноземних так і вітчизняних), фінансових вкладень (в тому числі бюджетного та кредитного фінансування) та ефективності використання цих капіталовкладень.

Інвестиційно-фінансова привабливість підприємств агропродовольчої сфери формується під впливом як зовнішніх, так і внутрішніх факторів (рис. 1).

Зовнішні фактори впливу — це фактори, які не піддаються впливу окремого підприємства, на них можна впливати тільки на державному рівні. До них належать: макроекономічні, політичні, правові, адміністративні чинники.

До внутрішніх факторів належать: виробничий потенціал, економічна ефективність виробничого потенціалу, ринкова позиція, фінансовий стан, грошовий потік, маркетингова ді-

яльність, корпоративне управління, управлінський облік і контролінг, технологія виробництва та конкурентоспроможність агропродовольчого підприємства.

Для сільськогосподарського підприємства найцікавішими є внутрішні фактори впливу, саме завдяки ним воно самостійно може впливати на інвестиційно-фінансову привабливість.

Найскладнішою проблемою при розробці моделі інвестиційно-фінансової привабливості є визначення коефіцієнтів вагомості виділених факторів. Тому що факторів впливу дуже багато, але складно виділити найголовніші, спираючись на які можна оцінити інвестиційно-фінансову привабливість агропродовольчого підприємства.

У порівняльному багатомірному аналізі запропонована і розроблена велика кількість різноманітних способів оцінки вагомості часткових факторів або груп факторів, серед яких основні — кореляційно-регресійний і експертний.

Серед великого різноманіття методів експертних оцінок найбільш поширеним є метод Дельфі. В основі даного методу — гіпотеза про наявність у експертів вміння з високим ступенем достовірності оцінити важливість і значення проблеми, яка досліджується. Його характерними ознаками є: анонімність, зворотній зв'язок і групова відповідь. Процедура експертного опитування проводиться у три етапи:

- формування репрезентативної експертної групи;
- підготовка і проведення експертизи;
- статистична обробка отриманих опитувальних листів.

Значною мірою достовірність експертних оцінок залежить від першого етапу аналізу, адже отримання якісних оцінок можливе лише за умов залучення до експертних груп осіб, які мають практичний або теоретичний інтерес до предмета опитування.

Наступним етапом експертного опитування є підготовка і безпосереднє проведення експертизи, у процесі якої експертам пропонується висловити власну думку щодо пріоритетності виділених факторів шляхом присвоєння їм рангів відповідно до запропонованої градації.

При ранжируванні експертам пропонувалося прийняти до уваги, що сумарна оцінка вагомості за виділеними факторами дорівнює 55

балам, при цьому найбільш важливому показнику присвоюється 10 балів, наступному за важливістю — 9 балів, і т. д.

Аналіз матриці рангів показав, що існує роз'єднаність в оцінках експертів. Чим більша така роз'єднаність, тим менше впевненості в тому, що фактори вагомості визначені вірно. Тому дуже важливим є визначення ступеню погодженості думок експертів.

Ступінь погодженості думок експертів щодо впливу залучених до аналізу критеріїв на розмір результативної ознаки характеризує коефіцієнт конкордації, запропонований М. Кенделом і Б. Смітом. Для сукупності всіх напрямків і наявності у матриці рангів зведених рангів коефіцієнт конкордації визначається за наступною формулою:

$$W = \frac{12}{m^2(n^3 - n)} \sum_{j=1}^n \left(\sum_{i=1}^m x_{ij} - \frac{m(n+1)}{2} \right)^2 \quad (1),$$

де m — число експертів, n — кількість факторів, $\sum_{i=1}^m x_{ij}$ — сума рангів фактору під номером i .

Коефіцієнт конкордації W змінюється в діапазоні від нуля до одиниці $0 \leq W \leq 1$, причому при $W = 0$ спостерігається повна неузгодженість, при $W = 1$ — повна єдність думок експертів.

$$W = \frac{12}{12^2(10^3 - 10)} \left[(105 - 66)^2 + (54 - 66)^2 + (94 - 66)^2 + (66 - 66)^2 + (40 - 66)^2 \right]$$

$$W = \frac{12 \cdot 10696}{144 \cdot 990} = \frac{128352}{142560} = 0,9$$

Значення коефіцієнта конкордації свідчить про високу ступінь узгодженості думок експертів, що складають комісію.

Для перевірки значущості коефіцієнта конкордації при заданому рівні значущості α (0,1; 0,05; 0,01) обчислюють фактичне $\chi^2_{\phi} = m(n-1)W$ і критичне $\chi^2_{кр}(n-1, \alpha)$ (за таблицями критичних точок Пірсона) значення.

Якщо $\chi^2_{\phi} > \chi^2_{кр}$, тоді ранговий зв'язок між думками m експертів вважають значущим, коефіцієнту конкордації можна довіряти і отримані на його основі висновки справедливі.

Якщо $\chi^2_{\phi} < \chi^2_{кр}$, тоді приймають гіпотезу про відсутність рангового кореляційного зв'язку між думками всіх експертів.

$$\chi^2_{\phi} = 12 \cdot (10 - 1) \cdot 0,9 = 10,8$$

$$\chi^2_{кр} = (10 - 1, 0,9) = 4,17$$

Оскільки $\chi^2_{\phi} > \chi^2_{кр} (10,8 > 4,17)$, то можна вважати коефіцієнт конкордації статистично значущим, визнати узгодженими думки дванадцяти експертів і довіряти отриманим на його основі висновкам.

Враховуючи все вищесказане, треба зазначити, що основою методики оцінювання інвестиційно-фінансової привабливості підприємства має стати наступна збалансована система показників, що характеризує:

- фінансовий стан підприємства;
- стан основних фондів та виробництва;
- маркетингову діяльність;
- ефективність використання трудових ресурсів.

ВИСНОВКИ

Отже, інвестиційно-фінансова привабливість агропродовольчого підприємства — це властивість, що характеризує об'єкт інвестування з можливості залучення інвестицій та фінансових вкладень і безпосередньої ефективності використання цих капіталовкладень. Фактори впливу, що характеризують та формують інвестиційно-фінансову привабливість агропродовольчого підприємства є фінансовий стан підприємства, стан основних фондів та виробництва, маркетингова діяльність, ефективність використання трудових ресурсів.

Література:

1. Гойко А.Ф. Методи оцінки ефективності інвестицій та пріоритетні напрями їх реалізації: монографія / А.Ф. Гойко. — К.: Віра-Р, 1999. — 320 с.
2. Зеленкова Н.М. Финансирование и кредитование капитальных вложений: учебник / Н.М. Зеленкова. — М.: Финансы и статистика, 1990. — 221 с.
3. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посібник / О.О. Терещенко. — К.: КНЕУ, 2003. — 324 с.
4. Філіпенко А.С. Особливості розвитку іноземного інвестування в економіку України / А.С. Філіпенко // Фінанси України. — 2005. — № 2. — С. 79—82.
5. Вініченко І.І. Концептуальні методичні підходи до оцінювання інвестиційної привабливості аграрних підприємств. / І.І. Вініченко / Агросвіт. — 2009. — № 1. — С. 2—4.
6. Гриньова О.М. Інвестування: підручник / О.М. Гриньова, В.Ю. Коюда, Т.І. Ленейко, О.П. Коюда [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/investuvannya/investuvannya_-_grinova_vm
Стаття надійшла до редакції 02.07.2013 р.